

Ankenævnet for Forsikring

Den 11. september 2024 blev i sag nr. 101318:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Industriens Pensionsforsikring A/S
Nørre Farimagsgade 3
1364 København K

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har pensionsordning. I klageskema af 10/3 2024 har klageren bl.a. anført:

"Flyt fra Industriens Pensionsforsikring til pensionsordning i [selskab2] med forsikringsnummer ...

Desværre har Industriens Pensionsforsikring afslået at overføre hans pensionsordning.

Overførslen er afvist på grund af, aftalen ikke kan overføres til en privat ordning.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

Det er [klagerens banks] vurdering, at der ikke er givet en saglig begrundelse for afslaget. De vilkår Industriens Pension henviser til i afslaget, der begrundes at der ikke kan ske en overførsel, er efter vores vurdering en forsikringsbetingelse, der på urimelig måde hindrer medlemmerne i at flytte deres pensionsdepoter til andre selskaber, og derfor er dette vilkår i strid med Lov om finansiel virksomhed § 43, og Bekendtgørelse om god skik for forsikringsdistributører § 4, stk. 1."

Selskabet har den 25/3 2024 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"Industriens Pension (herefter kaldet selskabet) har den 12. marts 2024 via Ankenævnet modtaget klage fra [klageren] (herefter kaldet klager) over vores afgørelse af 23. januar 2024, hvor vi afsløget at overføre klagers arbejdsmarkedspensionsordning til en privat ordning i et andet selskab.

Sagsfremstilling

Denne sag handler om, hvorvidt klager har krav på, at selskabet dispenserer fra sine forsikringsbetingelser og overfører klagers arbejdsmarkedspensionsordning til en privat tegnet ordning i et andet selskab.

Forsikringsforhold

Klagers pensionsordning er omfattet af de 'Almindelige forsikringsbetingelser for forsikringer i Arbejdsmarkedspensionen' gældende fra den 1. november 2023. Betingelserne fremlægges som bilag A.

Det følger af forsikringsbetingelserne, at pensionsoversigten, forsikringsbetingelserne og pensionsvejledningen er en del af aftalegrundlaget for pensionsordningen, jf. bilag A, side 4.

I henhold til forsikringsbetingelsernes kapital 1, § 23, stk. 5 gælder følgende for overførsel til og fra

arbejdsmarkedspensionsordningen i selskabet:

'Selvom pengene overføres til et andet pensionsinstitut, skal den del, der ikke kommer fra Ekstrapension, forblive i en pensionsordning, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold og omfattet af jobskifteaftalen. Der kan dog ske overførsel til en privat ordning, hvis medlemmet er blevet selvstændig erhvervsdrivende og de sidste 12 måneder forud for overførslen ikke har haft arbejdsmarkedsbidragsspligtig lønmodtagerindtægt på mere end 60.000 kroner. Der må fortsat ikke ske genkøb.'

Reglen er uddybet i pensionsvejledningen, bilag B, side 37, 3. afsnit:

'Overenskomstparterne har også besluttet, at du skal have mulighed for at tage opsparingen med til en ny arbejdsmarkedspensionsordning, hvis du skifter job og ikke længere indbetaler til Industriens Pension. Det er en betingelse, at det sker til en obligatorisk pensionsordning, og at der ikke er tale om en privat, frivillig pensionsordning, du selv har oprettet. Det gælder, uanset om du selv indbetaler til den private pensionsordning, eller om du gør det gennem din arbejdsgiver.

Begrænsningerne skyldes, at overenskomstparterne ønsker at sikre, at de opsparede midler bliver i kollektive pensionsordninger med et indhold og omkostninger, der er underlagt de overenskomstbærende organisationer. På denne måde varetages dine interesser i forhold til et produktudbud, der passer til dig, som ansat i industrien. Samtidig sikres det, at du betaler lave administrationsomkostninger, der afspejler, at du er en del af et fællesskab, hvor intet overskud skal udbetales til andre end dig.'

Betingelsen er en udmøntning af et krav i overenskomsten, jf. 'protokollat om pensionsoverførsel' i Industriens Organisationsaftaler 2023 - 2025, side 48, jf. bilag C, hvor der står:

'Der er mellem overenskomstparterne enighed om, at når en arbejdsmarkedspensionsordning eller en firmapensionsordning bliver overført til en anden pensionsordning ved jobskifte, kan der kun ske overførsel til en anden obligatorisk pensionsordning, fx overenskomstbaserede eller firmapensionsordninger, der ikke er oprettet individuelt af den enkelte person, og hvor pensionsordningen normalt ikke kan tilbagekøbes, så midlerne bliver i en pensionsordning.

Der kan dog ske overførsel til en privat ordning, hvis medlemmet er blevet selvstændig erhvervsdrivende og de sidste 12 måneder forud for overførslen ikke har haft arbejdsmarkedsbidragsspligtig lønmodtagerindtægt på mere end 60.000 kr.'

Faktiske forhold

Klager bliver via sin daværende arbejdsgiver optaget i arbejdsmarkedspensionsordningen den 1. august 2009.

Selskabet modtager den 16. januar 2024 en overførselsanmodning, jf. bilag D, via EDI-systemet, der er den fælles brancheløsning til digital udveksling af oplysninger i forbindelse med pensionsoverførsler. Det fremgår af EDI-systemet, at det modtagende selskab anmoder om at få klagers arbejdsmarkedspensionsordning overført uden for jobskifteaftalen til en frivillig ordning.

Selskabet afslår digitalt den 23. januar 2024 at overføre klagers obligatoriske del af arbejdsmarkedspensionsordningen, fordi den obligatoriske del kun kan overføres til en anden ordning, som er omfattet af jobskifteaftalen og, som er oprettet som led i et ansættelsesforhold.

Klagers bankforbindelse klagede over afvisningen i mail den 10. marts 2024, jf. bilag E, med henvisning til, at selskabets begrundelse var usaglig og, at selskabets betingelser var i strid med reglerne om i Lov om finansiel virksomhed og God skik bekendtgørelsen.

Selskabet svarede samme dag i mail til banken, jf. bilag E, at forbuddet mod overførsel til private ordninger er besluttet af de overenskomstbærende organisationer, der har ønsket at sikre, at de opsparede midler bliver i kollektive pensionsordninger med et indhold og til omkostninger, der er underlagt overenskomstbærende organisationer. Selskabet påpegede også sit ansvar til at handle i overensstemmelse med de overenskomstbærende organisationers krav til pensionsordningen.

Klagers bankforbindelse skrev mail den 12. marts 2024, jf. bilag F, med henvisning til Finanstilsynets pressemeddelelse den 27. februar 2024, hvor Finanstilsynet understreger, at pensionselskaber ikke må stille usaglige hindringer i vejen for, at pensionskunder kan flytte deres hvilende arbejdsmarkedspensioner til andre selskaber.

Selskabet svarede i mail den 18. marts 2024, jf. bilag G, at Finanstilsynet ved flere lejligheder har givet udtryk for, at det er vigtigt at lønmodtagere, der bliver selvstændig erhvervsdrivende, har mulighed for at overføre til en privat pensionsordning. Det har medlemmerne i selskabet mulighed for i henhold til gældende regler herfor. Selskabet henviste også til kravet i overenskomsten, jf. 'protokollat om pensionsoverførsel' i Industriens Organisationsaftaler 2023 - 2025, side 48, jf. bilag C, hvor der står:

'Der er mellem overenskomstparterne enighed om, at når en arbejdsmarkedspensionsordning eller en firmapensionsordning bliver overført til en anden pensionsordning ved jobskifte, kan der kun ske overførsel til en anden obligatorisk pensionsordning, fx overenskomstbaserede eller firmapensionsordninger, der ikke er oprettet individuelt af den enkelte person, og hvor pensionsordningen normalt ikke kan tilbagekøbes, så midlerne bliver i en pensionsordning.

Der kan dog ske overførsel til en privat ordning, hvis medlemmet er blevet selvstændig erhvervsdrivende og de sidste 12 måneder forud for overførslen ikke har haft arbejdsmarkedsbidragspligtig lønmodtagerindtægt på mere end 60.000 kr.'

Selskabets begrundelse

Det er selskabets synspunkt, at klager har de rettigheder og pligter, der følger af forsikringsbetingelserne for arbejdsmarkedspensionsordningen, og at klager derfor kun har ret til at få overført sin pensionsordning til modtagende selskab, hvis klagers pensionsordning i modtagende selskab opfylder de krav, som er fastsat i selskabets forsikringsbetingelser.

Det fremgår tydeligt af forsikringsbetingelsernes kapitel 1, § 23, stk. 5, at overførsel til og fra arbejdsmarkedspensionsordningen skal opfylde følgende betingelser: 'Selvom pengene overføres til

et andet pensionsinstitut, skal den del, der ikke kommer fra Ekstrapension, forblive i en pensionsordning, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold og omfattet af jobskifteaftalen, og der må fortsat ikke ske genkøb.'

Reglen er uddybet i pensionsvejledningen, bilag B, side 37, 3. - 5. afsnit:

'Overenskomstparterne har også besluttet, at du skal have mulighed for at tage opsparingen med til en ny arbejdsmarkedspensionsordning, hvis du skifter job og ikke længere indbetaler til Industriens Pension. Det er en betingelse, at det sker til en obligatorisk pensionsordning, og at der ikke er tale om en privat, frivillig pensionsordning, du selv har oprettet. Det gælder, uanset om du selv indbetaler til den private pensionsordning, eller om du gør det gennem din arbejdsgiver. Begrænsningerne skyldes, at overenskomstparterne ønsker at sikre, at de opsparede midler bliver i kollektive pensionsordninger med et indhold og omkostninger, der er underlagt de overenskomstbærende organisationer. På denne måde varetages dine interesser i forhold til et produktudbud, der passer til dig, som ansat i industrien. Samtidig sikres det, at du betaler lave administrationsomkostninger, der afspejler, at du er en del af et fællesskab, hvor intet overskud skal udbetales til andre end dig. Parterne har derfor i 'Protokollat om Pensionsoverførsel' i Industriens Organisationsaftaler 2023- 2025, Protokollat- Diverse aftaler om pensionsmæssige forhold mv. bestemt, at der mellem overenskomstparterne er enighed om, at når en arbejdsmarkedspensionsordning eller en firmapensionsordning bliver overført til en anden pensionsordning ved jobskifte, kan der kun ske overførsel til en anden obligatorisk pensionsordning, fx overenskomstbaserede eller firmapensionsordninger, der ikke er oprettet individuelt af den enkelte person, og hvor pensionsordningen normalt ikke kan tilbagekøbes, så midlerne bliver i en pensionsordning. Der kan dog ske overførsel til en privat ordning, hvis medlemmet er blevet selvstændig erhvervsdrivende og de sidste 12 måneder forud for overførslen ikke har haft arbejdsmarkedsbidragspligtig lønmodtagerindtægt på mere end 60.000 kr. Overenskomstparterne vil med andre ord gerne have størst mulig sikkerhed for, at du som lønmodtager får en god økonomisk alderdom med livslang forsørgelse efter pensionering for de pensionsbidrag, der i overensstemmelse med overenskomsten er indbetalt gennem dit arbejdsliv.'

Klager kan med andre ord ikke kræve at få overført sin arbejdsmarkedspensionsordning, hvis overførslen er i strid med forsikringsbetingelserne og dermed i strid med aftalegrundlaget for pensionsordningen i selskabet.

Det fremgår udtrykkeligt af forsikringsbetingelsernes ordlyd, jf. § 23, stk. 5 (bilag A), at klager kun kan flytte sin arbejdsmarkedspensionsordning inden for jobskifteaftalen og til en anden opsparing, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold. Som betingelserne er formuleret skal begge krav være opfyldt, før arbejdsmarkedspensionsordningen kan overføres til et andet selskab. I denne sag er der anmodet om overførsel uden for jobskifteaftalen til en privat ordning, hvilket fremgår af overførselsanmodningerne den 16. januar 2024. Klager opfylder således ikke kravet om, at overførslen skal være omfattet af jobskifteaftalen og heller ikke reglen om, at ordningen skal være oprettet som led i et ansættelsesforhold. Af de grunde har klager ikke ret til at få overført sin arbejdsmarkedspensionsordning til det modtagende selskab.

Det er selskabets opfattelse, at vi alene afgør i hvilket omfang, vi ønsker at fravige vores forsikringsbetingelser, og at vi som følge heraf ikke kan pålægges - imod vores ønsker - at give klager dispensation. Forbuddet mod overførsel til private ordninger skyldes et ønske om at sikre, at ordninger ikke flyttes til en ordning med uhensigtsmæssig udbetalingsprofil, høje omkostninger eller uhensigtsmæssig risiko.

Vi henleder Ankenævnets opmærksomhed på kendelse 93.755, hvor Nævnet udtaler, at selskabet ikke kan pålægges at dispensere fra vilkårene i forsikringsbetingelserne mod selskabets ønske og, hvor Ankenævnet ikke fandt grundlag for at kritisere, at selskabet afviste overførsel af en arbejdsmarkedspensionsordning med henvisning til, at forsikringsbetingelserne ikke var opfyldt. Opsummerende er det således selskabets synspunkt, at klager ikke har krav på - i strid med aftalegrundlaget - at få overført sin arbejdsmarkedspensionsordning til det modtagende selskab.

Vi bemærker, at klager henviser til lov om finansiel virksomhed § 43 (nu LFV § 67), som giver Finanstilsynet mulighed for at pålægge et forsikringsselskab at ændre sine betingelser eller sin praksis, hvis den vurderes at være i strid med god skik. Bestemmelsen kan ikke bruges som hjemmel til at gøre et eller flere aftalevilkår i aftalegrundlaget for pensionsordningen ugyldige."

Klageren har i brev af 19/4 2024 til nævnet bl.a. anført:

"Jeg mener stadig at jeg har krav på selv at bestemme hvor mine pensionspenge skal give mig så stort udbytte som muligt, hver enten der er tale om privat eller overenskomstpartener.

Jeg indbetaler glædeligt pensionsopsparing til [selskab3] nu som er en overenskomstbærende organisation.

Så hvorfor skulle jeg ikke selv have lov til at bestemme hvor mine først optjente pensionspenge skal investeres for at give mig så stort afkast som muligt.

Men hvis jeg bliver selvstændig, kan det godt lade sig gøre...?

Men skal jeg virkelig starte op som selvstændig ... for at få råderet over hvor jeg vil investere mine pensionspenge, og så ikke indbetale til en overenskomstbærende organisation mere?"

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, hvoraf nogle gengives nedenfor. Det fremgår af Finanstilsynets undersøgelsesrapport fra 2022 "Tilbageværende udfordringer med pensionsoverførsler mellem pensionsvirksomheder":

"Konklusioner

Pensionsvirksomhederne er underlagt en generel forpligtelse til at handle i overensstemmelse med redelig forretningspraksis og god skik på området, jf. § 43 i lov om finansiel virksomheder.

Denne forpligtelse er præciseret yderligere i bekendtgørelse nr. 1779 af 6. september 2021 om god skik for forsikringsdistributører, hvor det fremgår, at en forsikringsdistributør skal handle redeligt og loyalt overfor sine kunder, jf. § 4, stk. 1.

Pligten til at handle redeligt og loyalt omfatter også pensionsordningernes aftalevilkår og betingelser.

Finanstilsynet vurderer, at den omstændighed, at aftalen er blevet til i overenskomstmæssige forhandlinger eller ved indgåelse af trepartsaftaler, ikke automatisk medfører, at vilkårene altid er i overensstemmelse med god skik. Det forhold, at flere virksomheder har et tilsvarende vilkår, kan heller ikke medføre, at et sådant vilkår er i overensstemmelse med god skik.

Pligten til at handle redeligt og loyalt afskærer ikke muligheden for, at en aftale kan indeholde vilkår, som eventuelt begrænser pensionstagerens handlemuligheder i forskellige sammenhænge. En sådan hindring eller begrænsning skal dog være begrundet i saglige hensyn til pensionstagerne og være proportionale i forhold til vilkårets formål.

Formålet med undersøgelse er at afdække, om der er saglige grunde til fortsatte hindringer for overførsler imellem pensionsvirksomhederne. Det indgår ikke i undersøgelsen, hvor længe de hindringer, der er identificeret, har eksisteret i virksomhedernes vilkår.

På baggrund af undersøgelsen konkluderer Finanstilsynet overordnet, at der fortsat findes hindringer, når pensionstagere ønsker at flytte deres pensionsordning til en ny pensionsleverandør, og at disse savner en saglig begrundelse.

Virksomhederne har samlet oplyst følgende årsager til, at de afviser at overføre en pensionsordning til en ny leverandør:

Krav om obligatorisk pensionsordning som modtagende ordning

- Virksomhederne vil alene overføre til en obligatorisk arbejdsgiverordning. Hvis arbejdsgiver ikke har en sådan aftale, men blot administrerer bidrag til en forhandlet frivillig ordning, eller hvis medarbejderen helt selv kan vælge pensionsvirksomhed til pensionsbidraget, så er overførsel af ordning ikke mulig.

Overførsel til ordninger oprettet af selvstændigt erhvervsdrivende

- Virksomhederne vil ikke overføre til en pensionsordning, som pensionstager har oprettet som selvstændigt erhvervsdrivende, undtaget i specifikke tilfælde. Flere af virksomhederne har omvendt ikke udfordringer med at modtage en ordning, som er oprettet, da pensionstager var selvstændigt erhvervsdrivende.

Krav til ydelsessammensætninger

- Virksomhederne stiller krav om en særlig ydelsessammensætning i den modtagende ordning, f.eks. børnepension og ægtefællepension, som modtagende virksomhed ikke kan honorere.

I 2021 gav Finanstilsynet PensionDanmark et påbud om at fjerne et vilkår, som på en urimelig måde bandt PensionDanmarks medlemmer til virksomheden. Afgørelsen indeholdt en henvisning til en tidligere afgørelse fra 2013 om anvendelse af bindinger af pensionstagere i forbindelse med tilbud om omvalg fra pensionsordninger med ydelsesgarantier til markedsrenteprodukter.

Finanstilsynet fastslår i afgørelsen, at PensionDanmark's ændring af vilkårene var i strid med pligten til at handle redeligt og loyalt overfor pensionstageren, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed og § 4 i bekendtgørelse om god skik for forsikringsdistributører. De ændrede vilkår betød, at pensionstagerne ikke kunne overføre deres pensionsordning til en ny virksomhed, hvis det skete mere end 36 måneder efter, at de var ophørt i det ansættelsesforhold, som gav anledning til opsparingen i PensionDanmark. Finanstilsynet vurderede bl.a., at vilkåret primært havde til formål at beskytte virksomheden mod, at ordninger, som PensionDanmark ikke qua jobskifteaftalen havde forpligtet sig til at overføre, blev flyttet ud af virksomheden.

Vilkåret var udelukkende til ulempe for pensionstagerne, som uforskyldt kunne havne i en situation, hvor de ikke kunne flytte deres midler til en anden virksomhed. Vilkåret udgjorde dermed en urimelig binding af den enkelte kunde og sænkede den generelle mobilitet på pensionsmarkedet.

Finanstilsynet lagde herudover vægt på, at det ændrede vilkår også omfattede medlemmer, der ikke længere arbejdede indenfor det overenskomstområde, som oprindeligt medførte medlemskab af PensionDanmark, men alene havde en hvilende ordning stående tilbage i virksomheden.

Undersøgelsen viser, at de udestående udfordringer med at flytte pensionsordninger primært gælder de selvstændig erhvervsdrivende, som tidligere har været ansat under en obligatorisk ordning. Det gælder i forhold til at samle pensionsordninger og dermed også i forhold til at overføre eksisterende pensionsrettigheder. Det er desuden en hindring, når ordningerne indeholder krav om, at en særlig ydelsessammensætning fortsat skal være til stede. Vilkår om begrænsninger i adgangen til at flytte en pensionsordning efter endt tilhørsforhold er et byrdefuldt vilkår. Vilkåret skal være sagligt begrundet i et hensyn til pensionstagerens behov, hvis det skal leve op til kravet om redelig og loyal adfærd overfor disse.

...

Krav til ydelsessammensætninger

Nogle pensionsordninger stiller krav om en særlig ydelsessammensætning. Det nævnte cirkulære 'Cirkulære om aftale om generelle krav til indhold af bidragsdefinerede pensionsordninger i staten mv. (ydelsessammensætning, tilbagekøb og overflytning i forbindelse med jobskifte)' med krav til statsansattes pensionsordninger, stiller f.eks. krav om en børnepension, en livsvarig livrente og en invaliderente, som alle skal kunne indeholdes i to tredjedele af det samlede pensionsbidrag - altså arbejdsgivers andel. I 2021 blev cirkulæret dog ændret, så kravet om fortsat børnepension kan fraviges ved overførsel til en anden ordning, hvis den modtagende virksomhed ikke udbyder dette produkt.

Tre af de adspurgte virksomheder svarede, at de ikke vil kunne opfylde alle krav til ydelsessammensætning. Den ene virksomhed kan ikke honorere eventuelle krav om ægtefællepension og børnepension. De to andre modtager slet ikke ordninger med krav til ydelsessammensætning.

Specifikke krav om en fortsat særlig ydelsessammensætning i pensionsordningen kan spærre for en sammenlægning af ordningen hos ny pensionsvirksomhed, idet ikke alle virksomheder vil kunne honorere et sådant krav. Hvis aftaleparter og virksomheder vil opretholde et krav om specifikke forsikringsdækninger efter ordningens flytning, bør det være sagligt begrundet i forhold til den enkeltes pensionstagers behov.

Andre udfordringer i forhold til flytning af pensionsordninger

Udover ovenstående hindringer for overførsel afdækker undersøgelsen en række andre hindringer, som dog synes at fylde mindre i det overordnede billede. Derfor er de heller ikke behandlet yderligere i denne rapport udover den korte opstilling nedenfor, som medtages af informationsmæssige hensyn.

Flere af de adspurgte virksomheder nævner, at det er en vigtig betingelse i pensionsordningerne, at de ikke kan genkøbes til forbrug før opnået pensionsalder. Undtaget er få beskrevne tilfælde, som f.eks. permanent emigration. Det er derfor et krav, at en klausul om dette genkøbsforbud kan følge med ordningens værdi hos en ny pensionsleverandør. Alle de adspurgte virksomheder i denne undersøgelse nævner dog samtidig, at de godt kan notere sig sådan en klausul ved modta-

gelse af et sådant krav. Begrundelse for ikke at kunne overføre kan derfor ikke findes i manglende håndtering af klausulen.

Finanstilsynet har også mødt påstand om, at en obligatorisk pensionsordning ikke kan flyttes til en anden arbejdsgiverordning, hvis sidstnævnte er hvilende. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis pensionstager af en eller anden grund står udenfor arbejdsmarkedet i en periode, eller har præference for en anden leverandør end den, hvor pensionstager aktuelt har sin ordning.

Ingen af de adspurgte virksomheder kan dog bekræfte, at en overførsel ikke kan gennemføres alene med den begrundelse, at modtagende ordning har status som hvilende.

En aktuell ordning, dvs. en ordning under udbetaling, enten fra invalidepensionen eller fra alderspensionen, udgør en anden udfordring ved flytning. Ordninger under udbetaling kan som regel ikke overføres til anden leverandør."

Det fremgår af forsikringsbetingelserne:

"ALMINDELIGE FORSIKRINGSBETINGELSER FOR FORSIKRINGER I ARBEJDSMARKEDSPENSIONEN

...

Pensionsoversigten, forsikringsbetingelserne og pensionsvejledningen er en del af aftalegrundlaget for pensionsordningen.

...

§ 23 Overførsel til og fra Industriens Pension

Når forsikrede er omfattet af arbejdsmarkedspensionsordningen i Industriens Pension, kan værdien af en anden pensionsordning overføres til Industriens Pension.

...

Stk. 3

Hvis forsikrede bliver ansat uden for de overenskomstområder, der har arbejdsmarkedspensionsordning hos Industriens Pension, kan værdien af pensionsordningen i Industriens Pension overføres til en anden pensionsordning efter de til enhver tid gældende regler, der er anmeldt til Finanstilsynet af Industriens Pension.

...

Stk. 5

Selvom pengene overføres til et andet pensionsinstitut, skal den del, der ikke kommer fra Ekstrapension, forblive i en obligatorisk pensionsordning, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold og omfattet af jobskifteaftalen. Der kan dog ske overførsel til en privat ordning, hvis medlemmet er blevet selvstændig erhvervsdrivende og de sidste 12 måneder forud for overførslen ikke har haft arbejdsmarkedsbidragspligtig lønmodtagerindtægt på mere end 60.000 kr. Der må fortsat ikke ske genkøb."

Det fremgår af pensionsvejledningen af 1/11 2023:

"Du kan tage pensionen med, hvis du skifter job

Din pensionsordning i Industriens Pension er en del af den overenskomst, du er ansat under. (En overenskomst er en kollektiv aftale på arbejdsmarkedet mellem arbejdsgivere og lønmodtagere, som fastlægger centrale vilkår, fx løn og pension, i forbindelse med ansættelsesforholdet.)

Overenskomstparterne (fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer) har sikret, at du - som en del af din ansættelse - har en pensionsordning med opsparing til din alderdom i form af livslang

forsørgelse efter pensionering og en forsikringspakke, der dækker dig, mens du er på arbejdsmarkedet.

Da overenskomstparterne er enige om, at formålet med din pensionsopsparing i Industriens Pension er, at der spares op til din alderdom, har de besluttet, at din pensionsopsparing først kan udbetales, når du når din tidligste pensionsalder, og derfor kan du heller ikke få din pensionsopsparing udbetalt tidligere mod at betale en afgift til staten. (Du kan med andre ord ikke genkøbe eller tilbagekøbe din ordning.)

Overenskomstparterne har også besluttet, at du skal have mulighed for at tage opsparingen med til en ny arbejdsmarkedspensionsordning, hvis du skifter job og ikke længere indbetaler til Industriens Pension. Det er en betingelse, at det sker til en obligatorisk pensionsordning, og at der ikke er tale om en privat, frivillig pensionsordning, du selv har oprettet. Det gælder, uanset om du selv indbetaler til den private pensionsordning, eller du gør det gennem din arbejdsgiver. Begrænsningerne skyldes, at overenskomstparterne ønsker at sikre, at de opsparede midler bliver i kollektive pensionsordninger med et indhold og omkostninger, der er underlagt overenskomstbærende organisationer. På denne måde varetages dine interesser i forhold til et produktudbud, der passer til dig, som er ansat i industrien. Samtidig sikres det, at du betaler lave administrationsomkostninger, der afspejler, at du er en del af et fællesskab, hvor intet overskud skal udbetales til andre end dig.

Parterne har derfor i 'Protokollat om Pensionsoverførsel' i Industriens Organisationsaftaler 2023-2025, Protokollat- Diverse aftaler om pensionsmæssige forhold mv. bestemt, at der mellem overenskomstparterne er enighed om, at når en arbejdsmarkedspensionsordning eller en firmapensionsordning bliver overført til en anden pensionsordning ved jobskifte, kan der kun ske overførsel til en anden obligatorisk pensionsordning, fx overenskomstbaserede eller firmapensionsordninger, der ikke er oprettet individuelt af den enkelte person, og hvor pensionsordningen normalt ikke kan tilbagekøbes, så midlerne bliver i en pensionsordning. Der kan dog ske overførsel til en privat ordning, hvis medlemmet er blevet selvstændig erhvervsdrivende og de sidste 12 måneder forud for overførslen ikke har haft arbejdsmarkedsbidragspligtig lønmodtagerindtægt på mere end 60.000 kr.

Overenskomstparterne vil med andre ord gerne have størst mulig sikkerhed for, at du som lønmodtager får en god økonomisk alderdom med livslang forsørgelse efter pensionering for de pensionsbidrag, der i overensstemmelse med overenskomsten er indbetalt gennem dit arbejdsliv.

Hvis du bliver selvstændig, har overenskomstparterne bestemt, at du skal have mulighed for at tage din pensionsopsparing med dig både til en anden obligatorisk ordning og til en privat oprettet pensionsordning. Hvis du har en virksomhed, hvor du selv er ansat og får udbetalt løn, kan du oprette en obligatorisk ordning for de ansatte på virksomheden, herunder dig selv, og overføre til den. Hvis du ikke får udbetalt løn, kan du overføre til en privat pensionsordning eller til Pension for Selvstændige. Det er i det tilfælde et krav, at du ikke har haft en arbejdsmarkedsbidragspligtig lønmodtagerindtægt på mere end 60.000 kr. det seneste år. Du skal kunne dokumentere, at betingelsen er opfyldt, og at du reelt bliver selvstændig. Hvis du gerne vil tage din pensionsopsparing med til et andet pensionsselskab, kan vi bede dit nye selskab om at dokumentere, at betingelserne ovenfor er overholdt.

Det kan ofte være en fordel at samle din pensionsopsparing et sted, når der er tale om en anden obligatorisk pensionsordning, fordi du kan spare administrationsomkostninger. Det er dog vigtigt,

at du er opmærksom på, om du mister forsikringsdækninger, når du overfører. Vi anbefaler derfor, at du ringer til os for yderligere vejledning, inden du beslutter at overføre din pensionsopsparing, især hvis du er syg, eller dit helbred har ændret sig, siden du kom med i ordningen. I Industriens Pension har de fleste en dækning ved tab af erhvervsevne, som ikke er betinget af, at man er berettiget til offentlig førtidspension.

Hvis der er en klausul på den ene opsparing, så kommer den til at gælde for hele opsparingen, hvis du samler pensionen, så opsparingerne bliver blandet sammen. En klausul kan fx være en bestemmelse om, at du ikke kan få udbetalt pengene, før du går på pension, medmindre du udvander fra Danmark.

Du bør kontakte dit nye pensionsselskab for at få vejledning om de pensioner, som du får ret til i den nye pensionsordning. Overførslen sker efter de regler, som Industriens Pension har anmeldt til Finanstilsynet.

Du kan kun overføre den obligatoriske del af pensionsordningen i forbindelse med, at du skifter job eller bliver selvstændig erhvervsdrivende. Når man er begyndt at få udbetalt livslang pension, ratepension eller aldersopsparing kan værdien af pensionsordningen nemlig ikke overføres til et andet pensionsselskab. På dette tidspunkt sørger vi for, at din pensionsordning fortsat administreres omkostningseffektivt og afspejler, at du er en del af et fællesskab, hvor intet overskud skal udbetales til andre end dig.

Hvis du vælger at overføre pensionsopsparingen til et andet selskab, kan du ikke lade en opsparing i Ekstrapension blive i Industriens Pension. Du kan derimod godt overføre Ekstrapension til et andet selskab og lade resten af pensionsopsparingen blive i Industriens Pension. Det skyldes, at Ekstrapension - som navnet antyder - er ekstra indbetalinger til pension, som du selv har valgt at indbetale oveni det obligatoriske bidrag."

Det fremgår af uddrag fra "protokollat om pensionsoverførsel" i Industriens Organisationsaftaler 2023-2025:

"Protokollat - Diverse aftaler om pensionsmæssige forhold mv.

Nedennævnte parter er enige om følgende aftaler om pensionsforhold:

...

3. Overførsel af pensionsdepot fra Industriens Pension

Der er mellem overenskomstparterne enighed om, at når en arbejdsmarkedspensionsordning eller en firmapensionsordning bliver overført til en anden pensionsordning ved jobskifte, kan der kun ske overførsel til en anden obligatorisk pensionsordning, fx overenskomstbaserede eller firmapensionsordninger, der ikke er oprettet individuelt af den enkelte person, og hvor pensionsordningen normalt ikke kan tilbagekøbes, så midlerne bliver i en pensionsordning.

Der kan dog ske overførsel til en privat ordning, hvis medlemmet er blevet selvstændig erhvervsdrivende og de sidste 12 måneder forud for overførslen ikke har haft arbejdsmarkedsbidragspligtig lønmodtagerindtægt på mere end 60.000 kr."

Nævnet udtaler:

Klageren er omfattet af en arbejdsmarkedspensionsordning. Den 16/1 2024 anmodede klageren om overførsel af sin pensionsopsparing til et andet pensionsselskab. Selskabet har afvist overførslen af klagerens obligatoriske del af arbejdsmarkedspensionsordningen, fordi den obligatoriske del kun kan overføres til en anden ordning, som er omfattet af jobskifteaftalen og oprettet som led i et ansættelsesforhold.

Klageren ønsker overførsel af hele pensionsopsparingen. Klageren har anført, at der ikke foreligger en saglig begrundelse for afslaget, og at selskabets forsikringsbetingelser på urimelig måde hindrer ham i at flytte pensionsopsparingen til andre pensionsselskaber. Klageren har anført, at selskabet har handlet i strid med reglerne om god skik, og at han har krav på selv at bestemme, hvor pensionsopsparingen skal placeres, så han kan få størst muligt udbytte.

Selskabet har anført, at klageren kun har ret til at få overført pensionsordningen, hvis pensionsordningen i modtagende selskab opfylder de krav, som er fastsat i forsikringsbetingelserne. Selskabet har anført, at selskabet ikke mod dets ønske kan pålægges at give klageren dispensation, og at forbuddet mod overførsel til private ordninger skyldes et ønske om at sikre, at ordninger ikke flyttes til en ordning med uhensigtsmæssig udbetalingsprofil, høje omkostninger eller uhensigtsmæssig risiko. Selskabet har henvist til nævnets kendelse i sag 93755. Selskabet har anført, at § 67 i lov om forsikringsvirksomhed giver Finanstilsynet mulighed for at pålægge et forsikringsselskab at ændre sine betingelser eller sin praksis, hvis den vurderes at være i strid med god skik, men at bestemmelsen kan ikke bruges som hjemmel til at gøre et eller flere aftalevilkår ugyldige.

Det fremgår af Finanstilsynets påbud af 27/5 2021, at "Finanstilsynet påbyder PensionDanmark at fjerne vilkår i forsikringsbetingelserne, der på urimelig måde hindrer medlemmerne i at flytte deres pensionsordninger til andre selskaber, jf. § 43 i lov om finansiel virksomhed og § 4, stk. 1, i bekendtgørelse om god skik for forsikringsdistributører".

Det fremgår af Finanstilsynets rapport fra 2022 om tilbageværende udfordringer med pensionsoverførsler mellem pensionsvirksomheder, at "der fortsat findes hindringer, når pensionsta-

gere ønsker at flytte deres pensionsordning til en ny pensionsleverandør, og at disse savner en saglig begrundelse". Det fremgår af rapporten, at "pligten til at handle redeligt og loyalt omfatter også pensionsordningernes aftalevilkår og betingelser. Finanstilsynet vurderer, at den omstændighed, at aftalen er blevet til i overenskomstmæssige forhandlinger eller ved indgåelse af trepartsaftaler, ikke automatisk medfører, at vilkårene altid er i overensstemmelse med god skik. Det forhold, at flere virksomheder har et tilsvarende vilkår, kan heller ikke medføre, at et sådant vilkår er i overensstemmelse med god skik. Pligten til at handle redeligt og loyalt afskærer ikke muligheden for, at en aftale kan indeholde vilkår, som eventuelt begrænser pensionstagerens handlemuligheder i forskellige sammenhænge. En sådan hindring eller begrænsning skal dog være begrundet i saglige hensyn til pensionstagerne og være proportionale i forhold til vilkårets formål". Det fremgår videre af rapporten, at "flere af de adspurgte virksomheder nævner, at det er en vigtig betingelse i pensionsordningerne, at de ikke kan genkøbes til forbrug før opnået pensionsalder. Undtaget er få beskrevne tilfælde, som f.eks. permanent emigration. Det er derfor et krav, at en klausul om dette genkøbsforbud kan følge med ordningens værdi hos en ny pensionsleverandør. Alle de adspurgte virksomheder i denne undersøgelse nævner dog samtidig, at de godt kan notere sig sådan en klausul ved modtagelse af et sådant krav. Begrundelse for ikke at kunne overføre kan derfor ikke findes i manglende håndtering af klausulen".

Det fremgår af Finanstilsynets påbud af 14/2 2023 til Pensionskassen for Farmakonomer, at "Finanstilsynet påbyder pensionskassen at ophøre med at stille krav om, at den modtagende pensionsordning ved overførsel fra pensionskassen skal være en obligatorisk arbejdsmarkedspension, medmindre der er et sagligt formål med at afskære overførslen set ud fra hensynet til den enkelte pensionstager, og at dette formål ikke kan opnås med mindre indgribende vilkår. Dette sikrer, at pensionskassens vilkår for overførsel er i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1779 af 6. september 2021 om god skik for forsikringsdistributører, hvor det fremgår, at en forsikringsdistributør skal handle redeligt og loyalt overfor sine kunder, jf. § 4, stk. 1".

Det fremgår af forsikringsbetingelsernes § 23, stk. 5, at "selvom pengene overføres til et andet pensionsinstitut, skal den del, der ikke kommer fra Ekstrapension, forblive i en pensionsordning, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold og omfattet af jobskifteaftalen. Der kan

dog ske overførsel til en privat ordning, hvis medlemmet er blevet selvstændig erhvervsdrivende og de sidste 12 måneder forud for overførslen ikke har haft arbejdsmarkedsbidragspligtig lønmodtagerindtægt på mere end 60.000 kroner. Der må fortsat ikke ske genkøb".

Det fremgår af pensionsvejledningen af 1/11 2023, at "overenskomstparterne har også besluttet, at du skal have mulighed for at tage opsparingen med til en ny arbejdsmarkedspensionsordning, hvis du skifter job og ikke længere indbetaler til Industriens Pension. Det er en betingelse, at det sker til en obligatorisk pensionsordning, og at der ikke er tale om en privat, frivillig pensionsordning, du selv har oprettet. Det gælder, uanset om du selv indbetaler til den private pensionsordning, eller du gør det gennem din arbejdsgiver. Begrænsningerne skyldes, at overenskomstparterne ønsker at sikre, at de opsparede midler bliver i kollektive pensionsordninger med et indhold og omkostninger, der er underlagt overenskomstbærende organisationer. På denne måde varetages dine interesser i forhold til et produktudbud, der passer til dig, som er ansat i industrien. Samtidig sikres det, at du betaler lave administrationsomkostninger, der afspejler, at du er en del af et fællesskab, hvor intet overskud skal udbetales til andre end dig".

Det fremgår af uddrag fra "protokollat om pensionsoverførsel" i Industriens Organisationsaftaler 2023-2025, at "der er mellem overenskomstparterne enighed om, at når en arbejdsmarkedspensionsordning eller en firmapensionsordning bliver overført til en anden pensionsordning ved jobskifte, kan der kun ske overførsel til en anden obligatorisk pensionsordning, fx overenskomstbaserede eller firmapensionsordninger, der ikke er oprettet individuelt af den enkelte person, og hvor pensionsordningen normalt ikke kan tilbagekøbes, så midlerne bliver i en pensionsordning. Der kan dog ske overførsel til en privat ordning, hvis medlemmet er blevet selvstændig erhvervsdrivende og de sidste 12 måneder forud for overførslen ikke har haft arbejdsmarkedsbidragspligtig lønmodtagerindtægt på mere end 60.000 kr.".

Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse om god skik for forsikringsdistributører, at en forsikringsdistributør skal handle redeligt og loyalt over for sine kunder. Det fremgår af § 5, at en forsikringsdistributør i sin handelspraksis over for forbrugerne skal udvise god erhvervsskik.

Nævnets flertal udtaler:

Efter en gennemgang af sagen finder nævnets flertal, at sagen er uegnet til nævnsbehandling, og at der enten må ske en afgørelse af den konkrete sag ved domstolene, eller at Finanstilsynet må behandle den generelle problemstilling og i givet fald udstede påbud til selskabet, hvis Finanstilsynet finder, at selskabets forsikringsbetingelser er i strid med reglerne om god skik. Det følger af nævnets vedtægters § 4, stk. 3, nr. 3, at nævnet herefter må afvise at afgøre sagen.

Flertallet har blandt andet lagt vægt på, at Finanstilsynet ikke ses at have udstedt påbud til Industriens Pensionsforsikring, og at det er betænkeligt alene på baggrund af Finanstilsynets rapport fra 2022 om tilbageværende udfordringer med pensionsoverførsler mellem pensionsvirksomheder, at statuere, at selskabets forsikringsbetingelser er i strid med god skik, og at selskabets afgørelse som konsekvens heraf er ugyldig.

Flertallet bemærker, at der vil være tale om en gennemgribende ændring af de kundebindinger, som har været gældende i en årrække, hvorfor en hel eller delvis tilsidesættelse af selskabets forsikringsbetingelser vil være et relativt vidtgående indgreb, som kan have afsmittende indvirkning på de kundebindinger, som andre pensionsselskaber måtte benytte. På den baggrund er det flertallets vurdering, at en sådan afgørelse – hvis den skal træffes med henvisning til reglerne om god skik – mest hensigtsmæssigt må træffes af Finanstilsynet, der er relevant myndighed i forhold til god skik. Har Finanstilsynet udstedt et påbud til et konkret pensionsselskab, vil Ankenævnet for Forsikring herefter kunne afgøre, om det pågældende pensionsselskab over for konkrete kunder herefter måtte overtræde Finanstilsynets påbud. Flertallet bemærker, at nævnet har anlagt tilsvarende synsvinkel for så vidt angår erhvervsevnetabsforsikringer, som er tegnet af en arbejdsgiver (som led i en pensionsordning), og som kan være udformet på en sådan måde, at visse af de sikrede arbejdstagere (pga. relativt lav lønindtægt) ikke vil kunne opnå forsikringsdækning for et længerevarende, generelt erhvervsevnetab. Flertallet henviser til sagerne 92719, 96647 og 100723.

Ankenævnet for Forsikring

15.

101318

Nævnets mindretal udtaler:

Efter en gennemgang af sagen finder nævnets mindretal, at selskabet ikke har bevist, at der foreligger en saglig begrundelse for at afvise at overføre værdien af klagerens pensionsordning. Det er derfor i strid med reglerne om god skik, at selskabet har afvist at overføre værdien af klagerens pensionsordning. Selskabet skal på den baggrund imødekomme klagerens anmodning om overførsel.

Mindretallet har blandt andet lagt vægt på, at det fremgår af Finanstilsynets påbud af 27/5 2021 til en anden finansiel virksomhed, at selskabet ikke kan anvende vilkår, der på "urimelig måde hindrer medlemmerne i at flytte deres pensionsordninger til andre selskaber".

Mindretallet har henset til, at det fremgår af Finanstilsynets påbud af 14/2 2023 til en anden finansiel virksomhed, at pensionskassen skal at ophøre med at stille krav om, at den modtagne pensionsordning ved overførsel fra pensionskassen skal være en obligatorisk arbejdsmarkedspension, medmindre der er et sagligt formål.

Mindretallet bemærker, at formålet med Finanstilsynets påbud har været at gøre det lettere for kunderne at overføre en pensionsordning til et andet pensionsselskab, og det fremgår af Finanstilsynets rapport, at der skal være saglige grunde til, at selskabet ikke vil imødekomme en kundes ønske om overflytning.

Mindretallet har videre lagt vægt på, at det ikke er sagligt, når selskabet afviser overførslen af den obligatoriske del af pensionsopsparingen med den begrundelse, at klagerens nye pensionsordning ikke opfylder de krav, som er fastsat i selskabets forsikringsbetingelser – herunder at der hverken er tale om en obligatorisk arbejdsgiveradministreret pensionsordning eller en privat ordning for selvstændige erhvervsdrivende – og at selskabet ikke ønsker at give dispensation.

Ankenævnet for Forsikring

16.

101318

Mindretallet bemærker, at det fremgår af Finanstilsynets rapport fra 2022, at den omstændighed, at aftalen er blevet til i overenskomstmæssige forhandlinger eller ved indgåelse af trepartsaftaler, ikke automatisk medfører, at vilkårene altid er i overensstemmelse med god skik. Det, som selskabet i øvrigt har anført, kan ikke føre til andet resultat.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Klagegebyret tilbagebetales.

Jens Kruse Mikkelsen

formand